

Ακαδημαϊκό Έτος 2024-2025: Εξεταστική Περίοδος Ιουνίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Διδασκαλία: Γεωργία Καπλάνογλου

Οδηγίες Εξέτασης: Η εξέταση αποτελείται από δύο τμήματα. Στο πρώτο μέρος δίνονται οκτώ ερωτήσεις (σημείωση: στο παρόν σώμα θεμάτων εμφανίζονται επτά ερωτήσεις βάσει της διαθέσιμης πηγής), από τις οποίες πρέπει να απαντήσετε μόνο τις τέσσερις (12,5% έκαστη). Στο δεύτερο τμήμα δίνονται τρία προβλήματα, από τα οποία πρέπει να απαντήσετε τα δύο (25% έκαστο).

Τμήμα I (Θεωρία)

Να εξηγήσετε συνοπτικά κατά πόσο οι πιο κάτω προτάσεις είναι σωστές, λάθος ή αβέβαιες.

1. Διατυπώστε ένα επιχειρήμα γιατί το κράτος πρέπει να προσφέρει δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση και εξηγήστε αν το επιχειρήμα αυτό προέρχεται από τη θετική ή τη δεοντολογική προσέγγιση της οικονομικής πολιτικής.
2. Το φαινόμενο του δωρεάν χρήστη οδηγεί σε υπερπροσφορά δημόσιων αγαθών. Σωστό ή λάθος, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.
3. Τι εννοούμε με τον όρο προσοδοθηρία, και γιατί η προσοδοθηρία ενθαρρύνει τη διαφθορά;
4. Η κοινωνικά άριστη ποσότητα ρύπανσης είναι μηδέν. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Χρησιμοποιήστε ένα διάγραμμα για να εξηγήσετε την απάντησή σας.
5. Αν η κυβέρνηση μειώσει τον ΦΠΑ στα τρόφιμα δε θα αυξηθεί η προοδευτικότητα του φορολογικού συστήματος, αφού οι πλούσιοι ξοδεύουν περισσότερα χρήματα σε τρόφιμα και άρα θα κερδίσουν περισσότερο. Σωστό ή λάθος, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.
6. Ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που μεταβιβάζει εισόδημα από τη μεσαία τάξη στους πλούσιους και τους φτωχούς θα υποστηριχθεί από μια κοινωνία που έχει τη συνάρτηση κοινωνικής ευημερίας του ωφελμισμού του Bentham.
7. Αν υποθέσουμε ότι μέρος της αύξησης των τιμών των τροφίμων οφείλεται στην αισχροκέρδεια και η κυβέρνηση πετύχει να την περιορίσει μέσω κατάλληλων ελέγχων, αυτό είναι μια πολιτική που θα οδηγήσει την οικονομία σε βελτίωση κατά Pareto.

Τμήμα II (Προβλήματα)

Πρόβλημα 1 Ας υποθέσουμε ότι η ζήτηση για μπίρα δίνεται από την εξίσωση $Q=50-2P$ και η συνάρτηση προσφοράς είναι $Q=-50+8P$. Η κυβέρνηση θέλει να επιβάλει ένα φόρο ανά μονάδα ύψους 2 ευρώ ανά λίτρο στους παραγωγούς μπίρας.

- (α) Ποια η τιμή και η ποσότητα ισορροπίας πριν και μετά την επιβολή του φόρου;
- (β) Δείξτε διαγραμματικά και υπολογίστε το υπερβάλλον βάρος του φόρου.
- (γ) Πώς μοιράζεται η οικονομική επίπτωση του φόρου σε παραγωγούς και καταναλωτές;
- (δ) Ας υποθέσουμε ότι η κατανάλωση μπίρας προκαλεί αρνητική εξωτερικότητα. Ποιο πρέπει να είναι το ύψος της οριακής ζημιάς από την κατανάλωση μπίρας, έτσι ώστε ο φόρος στη μπίρα που επιβάλλει το κράτος να μην προκαλεί κανένα υπερβάλλον βάρος;

Πρόβλημα 2 Υποθέστε ότι ένα πρόγραμμα εμβολιασμού μειώνει την μεταδοτικότητα μιας ασθένειας και ότι το εξωτερικό οριακό όφελος από κάθε εμβόλιο είναι 50 ευρώ. Το οριακό κόστος παραγωγής ενός εμβολίου είναι σταθερό στα 60 ευρώ. Η συνάρτηση ζήτησης για εμβόλια δίνεται από τη σχέση $Q=1000-10P$.

(α) Ποιος είναι ο αριθμός εμβολίων που θα γίνουν εάν δεν παρέμβει το κράτος;

(β) Ποιος είναι ο κοινωνικά άριστος αριθμός εμβολίων;

(γ) Το κράτος μπορεί να πετύχει τον άριστο αριθμό εμβολίων με έναν φόρο ή με μια επιδότηση, και ποιο ακριβώς πρέπει να είναι το ύψος του φόρου/επιδότησης;

(δ) Πόσο είναι το υπερβάλλον βάρος εάν δεν παρέμβει το κράτος για να επιτύχει το κατάλληλο αριθμό εμβολίων;

Πρόβλημα 3 Δύο οικογένειες μένουν σε έναν δρόμο ο οποίος δεν φωτίζεται. Ο δήμαρχος θα τοποθετήσει φώτα στον δρόμο εάν οι οικογένειες πληρώσουν για τα φώτα αυτά, το καθένα από τα οποία κοστίζει 30 ευρώ το μήνα. Η ζήτηση για φώτα είναι για την οικογένεια A $P_A=40-2Q_A$ και για την οικογένεια B $P_B=30-2Q_B$, όπου P είναι η τιμή που είναι πρόθυμη να πληρώσει η οικογένεια κάθε μήνα για ένα φως.

(α) Ποια είναι η αθροιστική συνάρτηση ζήτησης για τα φώτα του δρόμου; Πόσα φώτα θα ήταν κοινωνικά επιθυμητό να τοποθετηθούν στο δρόμο;

(β) Υπάρχει περίπτωση οι οικογένειες να προσφέρουν μόνες τους την άριστη ποσότητα φωτισμού;

(γ) Εάν ο δήμος προσφέρει την άριστη ποσότητα που βρήκατε παραπάνω και χρεώνει κάθε οικογένεια 15 ευρώ το μήνα για κάθε φως, θα υπάρχει ομοφωνία ανάμεσα στις δύο οικογένειες;

(δ) Πόσο πρέπει να χρεώσει την κάθε οικογένεια ο δήμος προκειμένου να υπάρχει ομοφωνία;

Ακαδημαϊκό Έτος 2024-2025: Εξεταστική Περίοδος Ιανουαρίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Διδασκαλία: Γεωργία Καπλάνογλου

Οδηγίες Εξέτασης: Η εξέταση αποτελείται από δύο τμήματα. Στο πρώτο μέρος δίνονται έξι ερωτήσεις από τις οποίες πρέπει να απαντήσετε μόνο τις τέσσερις (12,5% έκαστη). Στο δεύτερο τμήμα δίνονται τρία προβλήματα, από τα οποία πρέπει να απαντήσετε τα δύο (25% έκαστο).

Τμήμα I (Θεωρία)

Να εξηγήσετε συνοπτικά κατά πόσο οι πιο κάτω προτάσεις είναι σωστές, λάθος ή αβέβαιες.

Σύμφωνα με τη θεωρία της άριστης φορολογίας, όλα τα αγαθά πρέπει να φορολογούνται με τον ίδιο συντελεστή προκειμένου να μεγιστοποιείται η αποτελεσματικότητα.

Ο καθορισμός δικαιωμάτων ιδιοκτησίας θα αντιμετώπιζε το πρόβλημα των εξωτερικότητων.

Το πρώτο θεμελιώδες θεώρημα της οικονομικής της ευημερίας υποστηρίζει ότι όταν υπάρχει τέλειος ανταγωνισμός σε όλες τις αγορές, τότε κάτω από ορισμένες συνθήκες η κατανομή των πόρων είναι αποτελεσματική.

Η παροχή μεταβιβάσεων σε μετρητά είναι προτιμότερη από την παροχή μεταβιβάσεων σε είδος.

Ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που μεταβιβάζει εισόδημα από τη μεσαία τάξη στους πλούσιους και τους φτωχούς θα υποστηριχθεί από μια κοινωνία που έχει τη συνάρτηση κοινωνικής ευημερίας του ωφελιμισμού του Bentham.

Το παράδοξο της ψηφοφορίας αναφέρεται στον μέσο ψηφοφόρο, ο οποίος ενδεχομένως να ανήκει στη μεσαία τάξη.

Τμήμα II (Προβλήματα)

Πρόβλημα 1 Ας υποθέσουμε ότι το οριακό κόστος παραγωγής ενός προϊόντος δίνεται από τη σχέση $MC=10+0.5X$. Η παραγωγή του προϊόντος αυτού δημιουργεί και ένα πρόσθετο εξωτερικό οριακό κόστος ύψους 10 ευρώ. Η συνάρτηση ζήτησης του προϊόντος δίνεται από τη σχέση $P=30-0.5X$.

(α) Αν δεν παρέμβει το κράτος, ποια θα είναι η ποσότητα παραγωγής;

(β) Ποια είναι η κοινωνικά αποτελεσματική ποσότητα παραγωγής;

(γ) Ποιο θα είναι το καθαρό όφελος για την κοινωνία εάν το επίπεδο παραγωγής μετακινηθεί από το σημείο ισορροπίας της αγοράς στο κοινωνικά αποτελεσματικό σημείο;

(δ) Ποιος είναι ο φόρος Ρίγου που πρέπει να επιβάλει το κράτος για να αποκατασταθεί η κοινωνικά επιθυμητή ισορροπία; Πόσα έσοδα θα συλλέξει το κράτος από το φόρο αυτό;

Πρόβλημα 2 Ας υποθέσουμε ότι η αγορά για CD είναι ανταγωνιστική και έχει τις ακόλουθες συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς αντίστοιχα: $Q=2000-100P$ και $Q=-100+200P$. Ας υποθέσουμε ότι η κυβέρνηση σκέφτεται να επιβάλει ένα φόρο ύψους 2 ευρώ ανά CD.

(α) Ποια είναι η τιμή και η ποσότητα ισορροπίας πριν επιβληθεί ο φόρος;

(β) Ας υποθέσουμε ότι ο φόρος επιβάλλεται στους παραγωγούς των CD. Υπολογίστε τη νέα ποσότητα ισορροπίας και τις τιμές παραγωγού και καταναλωτή.

(γ) Πώς μεταβάλλεται το πλεόνασμα παραγωγού και πώς το πλεόνασμα καταναλωτή;

(δ) Ποια η νομική και ποια η οικονομική επίπτωση του φόρου;

Πρόβλημα 3 Υποθέστε ότι ο Αντρέας και ο Πάνος ζουν στον ίδιο δρόμο. Το χειμώνα χιονίζει και ο δρόμος χρειάζεται καθαρισμό. Η ζήτηση του Αντρέα για υπηρεσίες καθαρισμού είναι $Q=40-P$ και του Πάνου $Q=30-2P$. Το οριακό κόστος της υπηρεσίας είναι σταθερό στα 35 ευρώ.

(α) Να υπολογίσετε τη συνάρτηση κοινωνικού οριακού οφέλους.

(β) Ποια είναι η κοινωνικά επιθυμητή ποσότητα υπηρεσιών καθαρισμού;

(γ) Ποια θα ήταν η κοινωνικά επιθυμητή ποσότητα υπηρεσιών καθαρισμού αν το οριακό κόστος ήταν 5 ευρώ;

Ακαδημαϊκό Έτος 2023-2024: Εξεταστική Περίοδος Σεπτεμβρίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Διδασκαλία: Γεωργία Καπλάνογλου

Οδηγίες Εξέτασης: Η εξέταση αποτελείται από δύο τμήματα. Στο πρώτο μέρος δίνονται επτά ερωτήσεις από τις οποίες πρέπει να απαντήσετε μόνο τις τέσσερις (12,5% έκαστη). Στο δεύτερο τμήμα δίνονται τρία προβλήματα, από τα οποία πρέπει να απαντήσετε τα δύο (25% έκαστο).

Τμήμα I (Θεωρία)

Να εξηγήσετε συνοπτικά κατά πόσο οι πιο κάτω προτάσεις είναι σωστές, λάθος ή αβέβαιες.

Η κυβέρνηση θέλει να αυξήσει το φόρο στο πετρέλαιο θέρμανσης και έχει υπολογίσει ότι η ελαστικότητα ζήτησης για το προϊόν αυτό είναι $-0,3$ στη βόρεια Ελλάδα και $-0,9$ στη νότια Ελλάδα. Σε ποια περιοχή πιστεύετε ότι το υπερβάλλον βάρος του φόρου θα είναι μικρότερο, και γιατί;

Μέσα στο πλαίσιο της οργανικής αντίληψης για το ρόλο του κράτους δεν είναι δύσκολο να διατυπώσετε επιχειρήματα εναντίον της παγκοσμιοποίησης. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί;

Η μόνη μορφή εξωτερικότητας που προκαλεί αποτυχία της αγοράς είναι η αρνητική εξωτερικότητα. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί;

Το πρώτο θεμελιώδες θεώρημα της οικονομικής της ευημερίας υποστηρίζει ότι όταν υπάρχει τέλειος ανταγωνισμός σε όλες τις αγορές, τότε κάτω από ορισμένες συνθήκες η κατανομή των πόρων είναι αποτελεσματική. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί;

Η παροχή μεταβιβάσεων σε μετρητά είναι προτιμότερη από την παροχή μεταβιβάσεων σε είδος. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί;

Ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που μεταβιβάζει εισόδημα από τη μεσαία τάξη στους πλούσιους και τους φτωχούς θα υποστηριχθεί από μια κοινωνία που έχει τη συνάρτηση κοινωνικής ευημερίας του ωφελμισμού του Bentham.

Αν οι προτιμήσεις μιας κοινωνίας είναι δικόρυφες, τότε ο κανόνας της πλειοψηφίας μας δίνει πάντα μια σαφή νικητή. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί;

Τμήμα II (Προβλήματα)

Πρόβλημα 1 Ας υποθέσουμε ότι η ζήτηση για εισιτήρια αγώνων μπάσκετ δίνεται από την εξίσωση $Q=360-10P$ και η συνάρτηση προσφοράς είναι $Q=20P$. Η κυβέρνηση θέλει να επιβάλει ένα φόρο ανά μονάδα ύψους 4 ευρώ.

(α) Ποια η τιμή και η ποσότητα ισορροπίας πριν και μετά την επιβολή του φόρου;

(β) Δείξτε διαγραμματικά και υπολογίστε το υπερβάλλον βάρος του φόρου.

(γ) Πώς μοιράζεται η οικονομική επίπτωση του φόρου σε παραγωγούς και καταναλωτές;

Πρόβλημα 2 Υποθέστε μια οικονομία με δύο επιχειρήσεις A και B και η κάθε μία παράγει 80 μονάδες ρύπανσης. Η κυβέρνηση θέλει να μειώσει τα επίπεδα ρύπανσης. Τα οριακά κόστη που συνδέονται με τη μείωση της ρύπανσης είναι για τις δύο επιχειρήσεις $MC_A=50+3Q_A$ για την επιχείρηση A και $MC_B=20+6Q_B$ για την επιχείρηση B, όπου Q_A

και Q_B είναι οι ποσότητες ρύπων που θα μειώσουν οι επιχειρήσεις. Το οριακό όφελος της κοινωνίας από τη μείωση της ρύπανσης δίνεται από τη σχέση $MB=590-3Q_{\{Συνολο\}}$, όπου $Q_{\{Συνολο\}}$ είναι η συνολική μείωση της ρύπανσης.

(α) Ποιο είναι το κοινωνικά άριστο επίπεδο μείωσης της ρύπανσης για κάθε επιχείρηση;

(β) Ποια είναι η κοινωνικά άριστη ποσότητα ρύπανσης;

(γ) Μπορεί το κοινωνικά άριστο να επιτευχθεί με την επιβολή ενός φόρου στη ρύπανση;

Πρόβλημα 3 Ο Κώστας και ο Γιάννης είναι οι μοναδικοί κάτοικοι μιας περιοχής έξω από την πόλη. Μένουν σε ξεχωριστά σπίτια τα οποία έχουν πρόσβαση από τον ίδιο δρόμο. Ο δρόμος αυτός δεν έχει φώτα.

(α) Τα φώτα του δρόμου μπορούν να θεωρηθούν δημόσιο αγαθό, και γιατί;

(β) Υποθέστε ότι η ζήτηση του Κώστα για φώτα στο δρόμο είναι $Q_K=20-5P_K$, και η ζήτηση του Γιάννη είναι $Q_G=8-P_G$, όπου P είναι η τιμή και Q η ποσότητα. Αν η τιμή για κάθε φως είναι $P=4$, πόσα φώτα θα αγοράσει ο Κώστας και πόσα ο Γιάννης;

(γ) Ποια είναι η κοινωνικά αποτελεσματική ποσότητα φώτων που πρέπει να τοποθετηθούν στο δρόμο και πώς η ποσότητα αυτή συγκρίνεται με εκείνη που θα προσφέρει η αγορά;

(δ) Πώς πρέπει να μοιραστεί το κόστος τοποθέτησης της αποτελεσματικής ποσότητας φώτων στους δύο κατοίκους;

Ακαδημαϊκό Έτος 2023-2024: Εξεταστική Περίοδος Ιουνίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Διδασκαλία: Γεωργία Καπλάνογλου

Οδηγίες Εξέτασης: Η εξέταση αποτελείται από δύο τμήματα. Στο πρώτο μέρος δίνονται επτά ερωτήσεις από τις οποίες πρέπει να απαντήσετε μόνο τις τέσσερις (12,5% έκαστη). Στο δεύτερο τμήμα δίνονται τρία προβλήματα, από τα οποία πρέπει να απαντήσετε τα δύο (25% έκαστο).

Τμήμα I (Θεωρία)

Να εξηγήσετε συνοπτικά κατά πόσο οι πιο κάτω προτάσεις είναι σωστές, λάθος ή αβέβαιες.

Αν υποθέσουμε ότι μέρος της αύξησης των τιμών των τροφίμων οφείλεται στην αισχροκέρδεια και η κυβέρνηση πετύχει να την περιορίσει μέσω κατάλληλων ελέγχων, αυτό είναι μια πολιτική που θα οδηγήσει την οικονομία σε βελτίωση κατά Pareto. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.

Η κυβέρνηση έχει την επιλογή να φορολογήσει το χαβιάρι και το ψωμί. Ποιο από τα δύο προϊόντα θα φορολογήσει περισσότερο εάν θέλει ο φόρος να είναι (α) δίκαιος, (β) αποτελεσματικός, (γ) απλός. Εξηγήστε συνοπτικά.

Εάν ένα αγαθό προκαλεί αρνητική εξωτερικότητα στην κοινωνία, η απαγόρευση της παραγωγής του θα βελτίωνε την οικονομική αποτελεσματικότητα. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.

Έχει παρατηρηθεί ότι οι μαθητές των ιδιωτικών σχολείων έχουν καλύτερα αποτελέσματα στον διαγωνισμό PISA σε σχέση με τους μαθητές των δημόσιων σχολείων. Ένας ερευνητής βγάζει επομένως το συμπέρασμα ότι η φρόνιση σε ιδιωτικό σχολείο ανεβάζει τις επιδόσεις των μαθητών. Είναι σωστό το συμπέρασμα αυτό;

Στις πρόσφατες ευρωεκλογές παρατηρήθηκε ένα μεγάλο ποσοστό αποχής. Συμφωνείτε ότι το φαινόμενο αυτό σχετίζεται με το παράδοξο της ψηφοφορίας, ναι ή όχι, και γιατί;

Το πρόβλημα των συνωστισμένων δρόμων θα μπορούσε να λυθεί με βάση του θεώρημα του Coase. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.

Ο φόρος στο ψωμί είναι ένας προοδευτικός φόρος γιατί οι πλούσιοι αγοράζουν περισσότερο ψωμί και έτσι πληρώνουν περισσότερο φόρο. Γιατί ο παραπάνω συλλογισμός είναι λάθος;

Τμήμα II (Προβλήματα)

Πρόβλημα 1 Ας υποθέσουμε ότι η ζήτηση για εμβόλια δίνεται από τη σχέση $Q=900-10P$ και η προσφορά $Q=20P$.

(α) Ποια είναι η ποσότητα και η τιμή ισορροπίας σε αυτήν την αγορά και πόσο είναι το πλεόνασμα καταναλωτή και το πλεόνασμα παραγωγού;

(β) Ποια θα είναι η τιμή καταναλωτή, η τιμή παραγωγού και η ποσότητα ισορροπίας εάν η κυβέρνηση αποφασίσει να δώσει μια επιδότηση 15 ευρώ ανά μονάδα στους παραγωγούς των εμβολίων;

(γ) Δημιουργείται υπερβάλλον βάρος από την επιδότηση, και εάν ναι, πόσο είναι αυτό;

(δ) Εάν θεωρήσουμε ότι τα εμβόλια δημιουργούν κάποια θετική εξωτερικότητα, το υπερβάλλον βάρος που υπολογίσατε στο (γ) υποερώτημα θεωρείτε ότι θα είναι μεγαλύτερο, και γιατί;

Πρόβλημα 2 Το ιδιωτικό οριακό όφελος από την εκπαίδευση δίνεται από την σχέση $MB=175-Q$ (Σημείωση πηγής: $D=175-Q \rightarrow Q_D=175-P$), όπου Q είναι οι μήνες εκπαίδευσης. Το ιδιωτικό οριακό κόστος της εκπαίδευσης είναι $MC=25$. Η εκπαίδευση δημιουργεί και ένα θετικό εξωτερικό οριακό όφελος $MEB=100$.

(α) Ποια ποσότητα εκπαίδευσης θα προσφερθεί στην αγορά;

(β) Ποια ποσότητα εκπαίδευσης είναι η κοινωνικά επιθυμητή; Πώς θα μπορέσει το κράτος να παρακινήσει την ιδιωτική αγορά να προσφέρει αυτήν την ποσότητα εκπαίδευσης;

(γ) Να σχεδιάσετε όλες τις σχετικές καμπύλες και να δείξετε ποιο είναι το υπερβάλλον βάρος από την πολιτική που ακολουθεί το κράτος για να πετύχει την κοινωνικά αποτελεσματική ποσότητα εκπαίδευσης. Υπολογίστε αυτό το υπερβάλλον βάρος.

Πρόβλημα 3 Ο Κώστας και ο Γιώργος είναι γείτονες στο χωριό. Και οι δύο ενοχλούνται από τον υπερβολικό αριθμό κουνουπιών στην περιοχή, τα οποία θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν εάν ψέκαζαν τη γειτονιά τους με ένα ειδικό σπρέι. Η οριακή προθυμία του Κώστα για το προϊόν αυτό είναι $30-2x$ και του Γιώργου είναι $6-x$, όπου x είναι η ποσότητα του σπρέι. Κάθε σπρέι κοστίζει 24 ευρώ.

(α) Εάν θεωρήσουμε ότι το σπρέι είναι δημόσιο αγαθό, είναι αλήθεια ότι η αγορά θα αποτύχει να προσφέρει την αποτελεσματική ποσότητα σπρέι; Υπολογίστε αναλυτικά.

(β) Εάν η κυβέρνηση θέλει να χρηματοδοτήσει την κοινωνικά αποτελεσματική ποσότητα σπρέι, τι φόρους πρέπει να βάλει στον Κώστα και στον Γιώργο;

(γ) Πόσο εύκολο είναι για την κυβέρνηση να εφαρμόσει στην πράξη αυτήν την πολιτική;

Ακαδημαϊκό Έτος 2022-2023: Εξεταστική Περίοδος Ιουνίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Διδασκαλία: Γεωργία Καπλάνογλου

Οδηγίες Εξέτασης: Η εξέταση αποτελείται από δύο τμήματα. Στο πρώτο μέρος δίνονται οκτώ ερωτήσεις από τις οποίες πρέπει να απαντήσετε μόνο τις τέσσερις (12,5% έκαστη). Στο δεύτερο τμήμα δίνονται τρία προβλήματα, από τα οποία πρέπει να απαντήσετε τα δύο (25% έκαστο).

Τμήμα I (Θεωρία)

Να εξηγήσετε συνοπτικά κατά πόσο οι πιο κάτω προτάσεις είναι σωστές, λάθος ή αβέβαιες.

Όταν στην παραγωγή ενός προϊόντος το ιδιωτικό οριακό κόστος υπερβαίνει το κοινωνικό οριακό κόστος, τότε η παραγωγή αυτού δημιουργεί μια θετική εξωτερικότητα. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Μπορείτε να υποστηρίξετε την απάντησή σας με ένα παράδειγμα.

Όλα τα τρόφιμα επιβαρύνονται με Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) με συντελεστή 13%. Με δεδομένο ότι ένα πλούσιο νοικοκυριό ξοδεύει για τρόφιμα περισσότερα χρήματα σε σχέση με ένα φτωχό νοικοκυριό, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο ΦΠΑ στα τρόφιμα είναι προοδευτικός φόρος. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.

Αν ένα αγαθό είναι μη ανταγωνιστικό και μη αποκλειστικό, τότε αυτό δεν θα παραχθεί ποτέ από τον ιδιωτικό τομέα. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.

Το κράτος θα πρέπει να παρεμβαίνει στην οικονομία μόνο όταν υπάρχουν αποτυχίες της αγοράς. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Εξηγήστε συνοπτικά.

Ας υποθέσουμε ότι υπάρχουν τρεις επιλογές για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, οι οποίες τίθενται σε ψηφοφορία: L=χαμηλές δαπάνες, M=μέτριες δαπάνες, H=υψηλές δαπάνες. Αν γνωρίζουμε ότι με βάση την απλή πλειοψηφία το M κερδίζει το L και το H κερδίζει το M, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η τελική επιλογή των ψηφοφόρων θα είναι το H; Εξηγήστε τον συλλογισμό σας.

Υποθέστε ότι η κυβέρνηση αποφασίζει να χορηγούνται όλα τα φάρμακα στους υπερήλικες ανασφάλιστους, σε τιμή χαμηλότερη από εκείνη της αγοράς, με απλά λόγια να επιδοτεί την τιμή τους. Πολλοί υποστήριξαν ότι η επιδότηση αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής των φαρμάκων και οι υπερήλικες θα είχαν πολύ μικρό ή κανένα όφελος. Συμφωνείτε, ή όχι, και γιατί; Χρειάζεται να υποστηρίξετε την απάντησή σας με διαγραμματική ανάλυση.

Τμήμα II (Προβλήματα)

Πρόβλημα 1 Ας υποθέσουμε ότι σε μια αγορά η συνάρτηση ζήτησης ενός προϊόντος δίνεται από την εξίσωση $Q=2600-20P$ και η κυβέρνηση θέλει να επιβάλλει ένα φόρο ανά μονάδα ύψους 4 ευρώ. Υπολογίστε το υπερβάλλον βάρος του φόρου όταν:

(α) Η συνάρτηση προσφοράς είναι $Q=400$.

(β) Η συνάρτηση προσφοράς είναι $Q=12P$.

(γ) Γιατί το υπερβάλλον βάρος είναι διαφορετικό στις δύο παραπάνω περιπτώσεις;

Πρόβλημα 2 Μια επιχείρηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έχει την παρακάτω συνάρτηση κόστους $C(Q)=5Q + (Q^2/80)$. Η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια είναι $Q=200-10P$. Η παραγωγή ενέργειας γίνεται με καύση λιγνίτη, η οποία μολύνει τον αέρα. Το συνολικό κόστος της μόλυνσης από την καύση του λιγνίτη είναι $\text{Damage}=3Q$.

- (α) Πόση ηλεκτρική ενέργεια θα παραχθεί χωρίς κρατική παρέμβαση;
- (β) Ποια ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας είναι η κοινωνικά επιθυμητή;
- (γ) Βρείτε το φόρο Pigou που θα οδηγούσε την αγορά στο κοινωνικά επιθυμητό σημείο;
- (δ) Βρείτε το καθαρό όφελος για την κοινωνική ευημερία από τη μετάβαση στο κοινωνικά επιθυμητό σημείο.

Πρόβλημα 3 Ας υποθέσουμε ότι δύο συγγάτοικοι, ο Τάκης και ο Μιχάλης, επιθυμούν η κουζίνα τους να είναι καθαρή. Η ποσότητα του δημόσιου αγαθού σε αυτήν την περίπτωση ορίζεται ως το «επίπεδο καθαριότητας» της κουζίνας, που χρησιμοποιείται τόσο από τον Τάκη όσο και από τον Μιχάλη. Η τιμή/κόστος μεταφράζεται σε ώρες καθαρίσματος της κουζίνας. Οι (αντίστροφες) συναρτήσεις ζήτησης είναι: $P_T=100-2Q_T$ και $P_M=150-3Q_M$. Το οριακό κόστος καθαρίσματος της κουζίνας είναι σταθερό $MC=90$.

- (α) Υποθέστε αρχικά ότι ο Τάκης και ο Μιχάλης έχουν ξεχωριστές κουζίνες (δηλαδή η καθαριότητα είναι ιδιωτικό αγαθό). Ποιο είναι το αποτελεσματικό επίπεδο καθαριότητας και πόσες ώρες θα αφιερωθούν στο καθάρισμα της κουζίνας;
- (β) Ας υποθέσουμε τώρα ότι ο Τάκης και ο Μιχάλης μοιράζονται την ίδια κουζίνα, επομένως η «καθαρή κουζίνα» είναι δημόσιο αγαθό. Ποιο είναι το αποτελεσματικό επίπεδο καθαριότητας της κουζίνας και πόσες είναι οι ώρες καθαρίσματος σε αυτήν την περίπτωση;
- (γ) Με βάση τις απαντήσεις σας στα προηγούμενα υποερωτήματα, θεωρείτε ότι υπάρχει το πρόβλημα του τζαμπατζή σε αυτήν την περίπτωση;

